

Elena Gorschkow

15.8.2022

STTK:n tavoitteet hallituksen budjettiriiheen 2022

1. Talous ja veropolitiikka

Palkansaajien ostovoima turvattava vuonna 2023

Palkansaajien ostovoima heikentyy tänä vuonna arviolta kolme prosenttia hintojen voimakkaan nousun vuoksi. Viime vuoden syksyllä ja tämän vuoden keväällä sovitut palkkojen korotukset jäävät selvästi jälkeen hintojen noususta, joka aiheutuu pääosin energian ja ruoan hinnan noususta Venäjän hyökkäyssodan seurauksena.

Palkansaajien ostovoimaa voidaan parhaiten tukea siirtämällä sosiaalivakuutusmaksuja palkansaajilta työnantajille. Suoraan inflaatioon voidaan vaikuttaa kannustamalla hintamalltiin esimerkiksi säätämällä kohdennetusti hintakatosta ja windfall-verosta.

Ensi vuodelle on tehtävä valtion tuloveroasteikkoihin inflaation nousua vastaavat tarkistukset, jotta vältytään palkkaverotuksen kiristymiseltä. Veroelvytys ei ole tällä hetkellä perusteltua, sillä se kiihdyttää inflaatiota entisestään. Mikäli inflaation aiheuttamaa ostovoiman laskua kompensoidaan palkansaajille verotuksessa, niin palkkaveron kevennykset on suunnattava pieni- ja keskituloisille. Palkkatulojen verotuksen progressiota ei ole syytä keventää. Keskeisessä asemassa ostovoiman turvaamisessa ovat kuitenkin palkankorotukset, joista aletaan sopia tulevana syksynä vuodelle 2023.

Pääomatulojen ja yritysten verotusta mahdollista kehittää

Ansiotulojen ja pääomatulojen verotuksellista eroa on mahdollista kaventaa nostamalla pääomatulojen verotusta esimerkiksi yhdellä prosenttiyksiköllä (nyt alle 30 000 eur/v 30 % ja yli 34 % -> 31 ja 35 %). Toimenpide sekä vahvistaisi julkista taloutta, että kaventaisi tuloeroja. Yritys- ja yhteisöverokanta (20 %) on Suomessa kansainvälisessä vertailussa matala. Julkisen talouden vahvistamiseksi yritysverokannan maltillinen korottaminen tulisi ottaa myös harkintaan. Yritysveron korottamisen lisäksi voitaisiin myös verottaa energia-alan yritysten ansiottomasti saamia ns. windfall-voittoja.

Rakentamattoman tonttimaan kiinteistövero vauhdittamaan rakentamista

Rakentamattoman tonttimaan korkeampi kiinteistövero on jo olemassa. Tavoitteena on saada vauhditettua asuntorakentamista suurimmilla kaupunkiseuduilla. Toistaiseksi tulokset eivät kuitenkaan ole riittäviä.

Rakentamattoman tonttimaan kiinteistövero tulisi suurimmilla kaupunkiseuduilla nostaa merkittävästi, jotta saavutetaan haluttu vaikutus asuntorakentamisen määrään.

Harmaata taloutta torjuttava

Rakennusalalla ja telakoilla käytössä oleva työntekijän veronumero voidaan laajentaa muillekin aloille. Haittavaikutuksia ei ole havaittu, mutta harmaata taloutta torjuva vaikutus on rakennusalalla todennettu.

Elena Gorschkow

15.8.2022

Myös kausityövoiman käytössä on esiintynyt harmaata taloutta sekä työntekoa ilman voimassa olevaa oleskelu- ja työlupaa. Kannatamme työntekijöiden veronumeron käyttöönottoa myös kausityössä.

2. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Palkka-avoimuus

Palkka-avoimuuden edistäminen on keskeisessä roolissa samapalkkaisuustavoitteen edistämiseksi. Jos palkoista ei saada faktatietoa, ei perusteettomien palkkaerojen löytäminen ole mahdollista eikä niitä päästä korjaamaan. Palkka-avoimuutta on edistettävä vaiheittain ja ensivaiheessa henkilöstön edustajalla on oltava lakiin perustuva oikeus saada tietää työpaikan koko henkilöstön yksilöidyt palkat kaikkine palkanosineen.

3. Koulutus ja osaaminen

Lisätään jatkuvan oppimisen palveluiden tarjontaa vahvistamalla jatkuvan oppimisen palvelukeskus JOTPA:n rahoitusta.

JOTPA:n jatkorahoitus on turvattu. JOTPA on väline edistää jatkuvaa oppimista ja tarjoaa ratkaisuja osaamis- ja kohtaantohaasteisiin. JOTPA voi tehtäviensä puitteissa kanavoida jatkuvan oppimisen rahoitusta nopeasti tunnistettuihin alueellisiin, toimiala- ja kohderyhmäkohtaisiin osaamistarpeisiin. Yksi keino vahvistaa rahoitusta on kohdentaa yritysten koulutusvähenyksiin ja julkisten työnantajien koulutuskorvaukseen kohdennetut varat jaettavaksi JOTPA:n kautta. Koulutusvähenyksiin ja koulutuskorvaukseen kohdennettiin vuoden 2020 tasolla valtion rahoitusta yhteensä noin 24 miljoonaa euroa.

4. Ilmoittajansuoja

Ilmoittajansuojan soveltamisala kattamaan sote-ala

Hallituksen esitys laiksi ilmoittajansuojasta on oikeansuuntainen, mutta soveltamisalan tulee olla lakiehdotuksessa esitettyä laajempi. Tämä olisi myös EU-komission suositusten mukaista. Soveltamisalasta jää ulos myös sosiaali- ja terveysala, mikä olisi olennaista sote-uudistuksen eteenpäin viemiseksi. Jos ilmoittamisesta tehdään lakisääteisesti velvoittavampaa, mutta samalla ei tarjota ilmoittajalle suojaa, työntekijät saattavat jättää tarpeelliset ilmoitukset tekemättä.

5. Sote- ja pelastustoimen uudistuksen riittävä rahoitus

Sote- ja pelastustoimen uudistus tulisi toteuttaa suunnitellussa aikataulussa ja siihen on varattava riittävästi resursseja muutuskustannusten kattamiseksi. Sote-palveluiden korkea laatu ja saatavuus pitää taata kunnissa uudistuksen toteutumiseen asti. Uudistuksen edetessä on tehtävä jatkuvaa vaikutusarviointia. Pelkkä vanhojen toimintojen siirtäminen hallinnollisesti ei vahvista peruspalveluita. Toiminnan kehittäminen edellyttää esimerkiksi tehtävien työnjaon uudistamista ja päällekkäisyyksien poistamista sekä riittävää rahoitusta uudelleenorganisointiin, henkilöstön kouluttamiseen, investointeihin ja palkkaharmonisointiin.

Vaikutusarviointi: Uudistuksessa on tehtävä vaikutusarviointia resurssien

Elena Gorschkow

15.8.2022

riittävydestä ja tavoitteiden toteutumisesta. Myös sote-rahoitusta on kehitettävä jatkuvan vaikutusarvioinnin kautta. Tulevilla hyvinvointialueilla on merkittävää hoitovelkaa ja suuria ongelmia henkilöstön jaksamisessa. Sote-alan tehtävien veto- ja pitovoimaa on välttämätöntä kehittää, koska aloilla tapahtuu tulevaisuudessa merkittävää eläköitymistä.

Pelastustoimi: Pelastustoimessa on jo ennen sote-uudistusta 81 miljoonan euron ja n 1 000 henkilön vaje. Tämä on huomioitava resurssoinnissa ja toteutuksessa.

Lisätietoja:

Elena Gorschkow, yhteiskuntavaikuttamisen päällikkö

elena.gorschkow@sttk.fi

p. 044 743 1725